

ומקשינן: תנן במשנתנו, ומודים בית הלל בנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה הימנו גט שני, שאין לבו גם בה.

ואי אמרת שבית הלל מצריכים גט שני רק בשראוה שנבעלה, מה לי מן האירוסין ומה לי מן הנישואין? שהרי ראינו שנבעלה, ומאחר שלפי בית הלל אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, מדוע לא תצטרך גט מן האירוסין?

ומשנינן: אלא, מתניתין ודאי מדברת בשלא ראוה שנבעלה. ולכן רק בנתגרשה מן הנישואין סוברים בית הלל שמן הסתם בא עליה, ולא כשנתגרשה מן האירוסין.

ורבי יוחנן, דאמר מחלוקת בית שמאי ובית הלל היא דוקא בשראוה שנבעלה, אינו מתכוון לומר שכך סוברת המשנה, אלא הוא עצמו סובר כי האי תנא, המעמיד את מחלוקתם של בית הלל ובית שמאי, אחרת ממשנתנו.

דהניא: אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על אופן שלא ראוה שנבעלה, שאז כולם מודים שאינה צריכה הימנו גט שני.

על מה נחלקו? — על אופן שראוה שנבעלה.

שני? — בזמן שנתגרשה מן הנישואין, כי מאחר שהם רגילים זה עם זה, מן הסתם בא עליה בפונדקי.

ומודים בית הלל בנתגרשה מן האירוסין, ולנה עמו בפונדקי, שאינה צריכה הימנו גט שני, מפני שאין לבו גם בה. שאינו רגיל עמה ואיננו חוששים שמא בא עליה.

גמרא:

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: מחלוקת בית שמאי ובית הלל היא דוקא בשראוה עדים שנבעלה בפונדקי.

ב-א9 דבית שמאי סברי: אדם עושה בעילתו בעילת זנות, וכל עוד שלא אמר בפירוש שהוא בועל לשם קידושין איננו אומרים שבעילתו בפונדקי היתה לשם קידושין. ולכן היא אינה צריכה הימנו גט שני.

ובית הלל סברי: אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, וודאי שבא עליה לשם קידושין, ונמצא שנתקדשה בפני עדים, ולכן צריכה הימנו גט שני. (106)

אבל לא ראוה עדים שנבעלה בפונדקי, דברי הכל אינה צריכה הימנו גט שני, שאיננו חוששים שמא בא עליה שם.

עבירה ובעל בלא שבעה נקיים. ותירץ, שבעילת זנות הוא איסור דאורייתא [כדעת הסוברים שפנוי הבא על הפנויה עובר בעשה], ואין ראייה מזה שלא חשש לדם חימוד שאינו אלא חשש מדרבנן [כיון שלא בא הדם בהרגשה מן המקור] שגם יעבור על איסור דאורייתא של בעילת זנות.

106. הקשה הרע"א, במשנתנו קטני סתמא ואפילו לנה עמו בפונדקי יום או יומיים אחר הגירושין צריכה גט שני, והרי קיימא לן דתבעוה לינשא ונתפייסה, צריכה לישוב שבעה נקיים, דחיישינן שמא מחמת חימוד ראתה דם נדה. ואם כן, איך נסמוך על חזקה שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, והרי ראינו שהוא עובר

שבית שמאי אומרים: אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

ובית הלל אומרים: אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

והוינן בה: ומתניתין, דאוקימנא בלא ראוה שנבעלה, במאי פליגי בית שמאי ובית הלל?

ומשינינן: כגון דאיכא עדי יחוד, שראו אותם מתייחדים בפונדקי, וליכא עדי ביאה, שהעדים לא ראו אותה שנבעלה.

בית שמאי סברי, לא אמרינן "הן הן עדי יחוד והן הן עדי ביאה", שאף על פי שראוה שנתייחדה עמו, אין זו ראייה שבא עליה, ולכן אינה צריכה ממנו גט שני. (107)

ובית הלל סברי, אמרינן "הן הן עדי יחוד והן הן עדי ביאה", שכיון שעדים ראו אותם מתייחדים, הרי זה כאילו יש כאן עדות גם על הביאה, כי מתוך שהם רגילים זה עם זה, ודאי לא פרשו זה מזה. וכיון שאין אדם

עושה בעילתו בעילת זנות, ודאי בא עליה לשם קידושין, ולכן היא צריכה ממנו גט שני. (108)

ומעתה מובנת הסיפא של המשנה: ומורים בנתגרשה מן האירוסין שאינה צריכה הימנו גט שני.

דכיון דאין לבו גם בה, כולם מודים שלא אמרינן "הן הן עדי ביאה", ואין חוששין שמא בא עליה. (109)

ומקשינן: ומי אמר רבי יוחנן הכי שבית הלל מודים בלא ראוה שנבעלה שאינה צריכה הימנו גט שני?

והאמר רבי יוחנן: הלכה כסתם משנה.

ואוקימנא למתניתין, שנשנית בסתם, ללא חולק, שהמחלוקת בית שמאי ובית הלל היא בשלא ראוה שנבעלה, ואיך יתכן שרבי יוחנן יחלוק על סתם משנה?

נחלקו אם אמרינן "הן הן עדי יחוד", או לא. מהר"ם שיף.

108. מבואר בירושלמי דבית שמאי ובית הלל לטעמייהו, שנחלקו לעיל [עט ב] אם פוטר אדם אשתו בגט ישן. דבית שמאי לא חששו שמא בא עליה אחר כתיבת הגט והוא הדין אחר נתינת הגט, ובית הלל חוששין כאן וכאן. ושתי המחלוקות תלויות במחלוקת שלישית של בית שמאי ובית הלל בסוף המסכת, ראה לעיל בהערה 70.

109. ואם ראוה שנבעלה, אפילו בנתגרשה מן האירוסין צריכה גט שני כדאמר לעיל. רשב"א.

ועוד כתב רע"א, שמכאן ראייה שאפשר לקדש בלילה, שהרי "לנה" משמע בלילה, ואפילו הכי הוי קידושין אם בעל לשם קידושין.

וכתב השלטי גבורים שאם שניהם אומרים שלא נתכוונו לשם קידושין איננו חוששים שמא בא עליה לשם קידושין, כי כל הטעם הוא משום חזקת כשרות, וכאן אנו מעמידים אותם בחזקת כשרות שאינם משקרים להפקיע אשת איש בלא גט. חתם סופר.

107. ואין לומר שנחלקו בית שמאי ובית הלל אם אדם עושה בעילתו בעילת זנות, ולכולי עלמא אמרינן "הן הן עדי יחוד", ובנתגרשה מן האירוסין מודים בית הלל דלא אמרינן "הן הן עדי יחוד", דהלשון "ומודים" משמע שבזה

כל כפל וכפל נקרא "קשר". ועל כל קשר חותם עד אחד מאחור. ואם יש קשר שלא חתום עליו עד מאחור, הרי זה "גט קרח", ופסול.

מי שנשא אשה שנתגרשה מבעלה הקודם, שהיה כהן, בגט קרח, ו**כנסה בגט קרח** — **תצא** האשה **מזה ומזה**, מבעלה הראשון הכהן ומבעלה השני שכנסה לאחר שנתגרשה בגט זה, ו**כל הדרכים האלו בה**, מטילים עליה את כל אותן החומרות שנימנו במשנה לעיל [עט ב.]. (110)

גט קרח — **הכל משלימין עליו!** אפילו עדים פסולים, כגון קרוב או עבד או גזלן, יכולים להשלים את החתימות על הקשרים שאינם חתומים, ובכך יוכשר הגט.

לפי שכל הפסול בגט קרח הוא משום שמן הסתם הזמין הבעל עדים כמספר הקשרים, ואנו חוששים שמא אמר להם "כולכם חתומו". ובכגון זה, אם אחד מהם לא חתם, הגט פסול.

ולכן, כאשר אנו יודעים בודאי שלא הזמין הבעל עדים כמספר הקשרים, הרי הגט כשר. ומעתה, אין לנו לחשוש אלא שמא כאשר יגיע הגט לאחר זמן לפני בית דין, הם

ומתריצין: **אמוראי נינהו, ואליבא רבי יוחנן**. נחלקו אמוראים בדעת רבי יוחנן ורבה בר בר חנה [שהביא את דעת רבי יוחנן בסוגייתנו] סובר שרבי יוחנן מעולם לא אמר שהלכה כסתם משנה, ולכן הוא סובר כדעת רבי שמעון בן אלעזר, החולק על משנתנו בביאור מחלוקת בית שמאי ובית הלל.

מתניתין:

תיקנו חכמים, שיהיו הכהנים המגרשים נשותיהן, מגרשים אותן ב"גט מקושר", משום שהכהנים קפדנים הם, והיו כותבין גט במהירות לנשותיהם, ומתחרטים לאחר זמן, ושוב אין יכולין להחזירן, שהרי כהן אסור בגרושה. ולפיכך תיקנו להם חכמים שיגרשו את נשותיהם בגט מקושר, שאינו נוח ליכתב מהרה, ושמא בתוך כך יתפייס הבעל.

וכך הוא סדר כתיבת "גט מקושר": כותב הסופר שורה אחת או שתיים, ומקפל את הכתב על הגליון החלק שתחתיו, ותופר. ועד אחד חותם מאחור. וחוזר וכותב שתי שורות או יותר מבפנים, ומקפל אותן על הנייר החלק, ותופר, וחותם עד שני מאחור. וכן חוזר וכותב ומקפל, ותופר, עד סיום הגט.

110. לכאורה תמוה, למה לא נשנתה משנה זו ביחד עם המשנה של כל האופנים דתצא מזה ומזה. אלא, שאגב סיפא דאותה משנה, דכתב סופר גט לאיש וטעה, שנה את המשנה דכתב לגרש את אשתו ונמלך, ואגב המחלוקת דבית שמאי ובית הלל שבאותה משנה, שנה המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, שגם שם נחלקו בית שמאי ובית הלל. ואחר כך חוזר לגט קרח דתצא מזה ומזה. תוד"ה בגט.

וכתב הרמב"ם [גירושין י"ט] שהורו הגאונים שאפילו פנוי הבא על הפנויה לפני עדים צריכה גט ממנו, שחזקה אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. וחלק עליהם, שדוקא כשהיתה מאורסת לו אמרינן שאינו עושה בעילתו בעילת זנות, אבל בפנויה אמרינן שבעל לשם זנות.

והביא הרשב"א ראייה לשיטת הרמב"ם מהא דאמרינן נושא אדם אנוסת אביו ומפתת אביו, ומשמע אפילו בא עליה לפני עדים.

ומשנין: גזירה משום "כולכם". שמא הבעל הזמין עדים כמנין הקשרים, ואמר להם: כולכם חתומו! ואם אחד מהעדים לא חתם כמצות הבעל הוא פסול, ולכן כל גט קרח פסול.

שנינו במשנה: גט קרח הכל משלימין עליו דברי בן ננס. רבי עקיבא אומר: אין משלימין עליו אלא קרובים הראויים להעיד במקום אחר.

והוינן בה: ורבי עקיבא, עבד, מאי טעמא לא יכול להשלים?

כי אם תאמר שהטעם הוא משום שאם נכשירנו להשלמת גט קרח יש לנו לחשוש דאתו למימר, שיבואו אנשים לטעות ולומר שעבד כשר לעדות, הרי אם כן תיקשי איך הכשרנו קרוב, והרי קרוב נמי, אתו למימר שהוא כשר לעדות על קרוביו, ואמאי הכשיר רבי עקיבא בקרוב.

אלא בהכרח, רבי עקיבא אינו חושש שמא יבואו אנשים להכשיר פסולי עדות, לפי שכולם בקיאים בהלכות עדות, ויודעים מי ומי פסול לעדות. ואם כן, מדוע הוא פוסל עבד להשלמת גט קרח?

יפסלוהו מחמת חוסר ידיעה. שהם יהיו סבורים שהבעל הזמין עדים כמספר הקשרים ואמר להם "כולכם חתומו", ולא חתמו כולם, ולכן יסברו שהגט פסול, למרות שאליבא דאמת הוא כשר.

ולכן, כדי למנוע את פסילת הגט מחמת חוסר ידיעה, במקום שלא זימן הבעל עדים כמנין הקשרים, ניתן להשלים את החתימות על הקשרים גם על ידי עדים פסולים, ובכך יצאנו מידי החשש שבית דין אחר יפסול את הגט בעתיד, דברי בן ננס.⁽¹¹¹⁾

רבי עקיבא אומר: אין משלימין עליו אלא קרובים, לפי שהם פסולים רק לעדות זו על קרובם, אבל הם ראויין להעיד במקום אחר.

אבל גזלנים ועבדים, הפסולים לכל עדות שבעולם, אינם יכולים להשלים את החתימות על הקשרים הריקים.

ואיזהו "גט קרח"? — כל גט מקושר שקשריו מרובין מעדיו, שנשארו קשרים בלתי חתומים על ידי עדים, ובמקומות אלו הגט "קרח".

גמרא:

והוינן בה: מאי טעמא דגט קרח פסול?

לא יצאנו מידי חשש, שהבית דין יבואו לפוסלו מאחר שיש בו עד אחד קרוב. ותירצו שבגט מקושר, כיון שהכשירו חכמים שהעד שלישי יכול להיות גם קרוב, כמבואר בסוגיין, ודאי לא התכוין זה שכל העדים יהיו עדים כשרים אלא הכשרים כדינם והקרוב כדינו. תוד"ה גזירה [לקמן פב.א] ובהרחבה בר"ן.

111. בגמרא לעיל [יח ב] נחלקו אמוראים בבעל שאמר "כולכם חתומו", האם כולם משום עדים, שהתכוון שכולם יהיו עדים ממש, או שנתכוין רק לעשות תנאי, שיחתמו כולם. והנפקא מינה, שלמאן דאמר משום עדים צריכים כולם להיות עדים כשרים.

והקשו תוס', דלמאן דאמר משום עדים עדיין

הלא כולי עלמא ידעו דקרוב הוא, (112) ואין חשש שתצא תקלה כל שהיא. (113)

אמר רבי זירא אמר רבה בר שאילתא אמר רב המנונא סבא אמר רב אדא בר אהבה: גט קרחה שהיו קשריו שבעה ועדיו ששה שהיתה חסרה חתימת עד על אחד הקשרים. או שהיו קשריו ששה ועדיו חמשה, או שהיו קשריו חמשה ועדיו ארבעה או שהיו קשריו ארבעה ועדיו שלשה, עד כאן מחלוקת בן ננס ורבי עקיבא. רק באופנים הללו נחלקו בן ננס ורבי עקיבא אם אפשר להשלים את החתימה החסרה גם על ידי פסולי עדות או שאפשר רק על ידי קרוב בלבד.

אבל אם היו קשריו שלשה ועדיו שנים, דברי הכל אין משלימין עליו אלא קרוב בלבד, מפני שגט מקושר צריך שיחתמו בו לפחות שלשה עדים, שזו תקנת חכמים שהכהן יטרח למצוא שלשה עדים ושמה בינתים ינוח כעסו ויתפייס, ולכן גם השלישי צריך להיות עד כשר.

ומיד שואלת הגמרא: אמר ליה רבי זירא לרבה בר שאילתא: מכדי כל שלשה בגט מקושר כשנים בגט פשוט [רגיל] דמי, שהרי גט מקושר חובה לחתום בו שלשה עדים כפי שצריך שני עדים בגט רגיל, ואם כן מה התב, בגט פשוט, קרוב לא, אף הכא, בגט מקושר נמי, קרוב לא. ומדוע אמרת שקרוב יכול לחתום בשלישי בגט מקושר?

אלא שמא תאמר, עבד, היינו טעמא שהוא פסול לחתום על גט קרחה, דדלמא אתו לאפוקיה ליוחסין, שאם נכשיר אותו לחתום בגט יאמרו שהוא אינו עבד ויבואו להשיאו עם בת ישראל.

אם כן, גזלן, ד"בר יוחסין" הוא, שהוא מותר בבת ישראל, ליתכשר להשלים בגט קרחה.

ואלמא תנן במשנתנו: רבי עקיבא אומר, אין משלימין עליו אלא קרובים הראויין להעיד במקום אחר. ומוכח שרק קרוב, אין, כן יכול להשלים, אבל גזלן, לא!

ומתרצינן: לעולם טעם הפסול של עבד וגזלן, הוא שמא יבואו להכשיר אותם לעדות. ומה שהקשינו, אם כן נפסול גם קרוב? יש לומר, שאין הדבר דומה. משום שאמנם איננו חוששים שמא יטעו עד כדי כך להכשיר לעדות אפילו קרובים ופסולים. אלא שבעבד, היינו טעמא משום שגם אנשים הבקיאים בהלכות עדות ויודעים שהוא עבד, יבואו להכשיר אותו לעדות. דאתו למימר, מאחר שהחתמו אותו בגט, ודאי שחרורי שחרריה אדונו.

גזלן נמי, יבוא להכשירו לעדות, דאתו למימר: תשובה עבד.

אבל קרוב, מאי איכא למימר?

113. לפי זה גם אשה כשרה, שהרי כולם יודעים שהיא אשה. אלא שמשלשון המשנה שממע דוקא קרובים הראויין להעיד במקום אחר ולא אשה. ויש לומר, שהכל יודעים שהיא אשה ולא כולם

112. שיתנו אל לבם שלכן צירפו את הקרוב בגלל שהגט כבר הוכשר על ידי שאר העדים. אבל בעבד וגזלן יטעו לומר שלא זו הסיבה אלא שהעבד שוחרר, והגזלן עשה תשובה. ר"ן.

אמר ליה רבה בר שאילתא לרבי זירא: אף לדידי קשיא לי גם אני התקשיתי בכך ושאלתיה לרב המנונא, ורב המנונא שאל זאת לרב אדא בר אהבה.

ואמר ליה רב אדא בר אהבה לרב המנונא: הנח לשלשה עדים דמקושר דלאו דאורייתא היא שמכיון שהצורך בעד שלישי הוא רק מדרבנן לכן הוא כשר גם בקרוב, ובלבד שלא יהא פסול עדות כגון גזלן או עבד.

תניא נמי הכי שהעד השלישי לכולי עלמא צריך שלא יהא מפסולי עדות:

דתניא: גט קרח שהיו קשריו שבעה ועדיו עשה, או קשריו עשה ועדיו חמשה, או קשריו חמשה ועדיו ארבעה, או קשריו ארבעה ועדיו שלשה, עד כאן מחלוקת בן ננס ורבי עקיבא.

לפי שאם השלים עליו עבד, בן ננס אומר: הולד כשר, (114) ורבי עקיבא אומר: הולד ממזר.

אבל אם היו קשריו שלשה ועדיו שנים, דברי חבל אין משלימין עליו אלא קרוב.

רב יוסף מתני בדבריו של רבי זירא אמר רבה בר שאילתא שאם היו קשריו שלשה ועדיו שנים אין משלימין עליו אלא עד כשר בלבד, ואפילו קרוב לא.

ומקשינן על רב יוסף: והתניא בכרייתא דלעיל שמשלימין עליו קרוב!

ומתריצין: אמר רב פפא: תני גם בכרייתא שאין משלימין עליו אלא עד כשר בלבד.

אמר רבי יוחנן: גט קרח שאמרנו שאפשר להשלים עליו גם קרובים לא הוכשרו בו אלא עד אחד קרוב בלבד (115) שאם היו חסרים שתי חתימות בשני קשרים, אפשר להשלים עליו רק עד אחד קרוב והשני צריך להיות כשר. אבל תרי, שניהם קרובים, לא, ואפילו אם כבר היו חתומים בו שלשה עדים כשרים אין להוסיף יותר מקרוב אחד. והטעם, שמא בעתיד יצא ערעור על הגט שהוא מזויף, כאשר העדים לא יהיו נוכחים, ויבואו לבית דין עדים המכירים שלש מהחתימות כדי לקיים את הגט, (116) ודלמא מתוך השלשה, שנים מהם קרובים, והבית דין אינם יודעים שהם קרובים, ואתי יבואו הבית דין לקיומי את הגט בתרי קרובים וחד כשר ונמצא שנתקיים הגט בעדות

אמי צא והשלם עליו עבד מן השוק משמע לכתחילה. וראה בתפארת יעקב שכתב ליישב הסתירה.

115. רבי יוחנן סבר כרבי עקיבא שדוקא קרוב כשר להשלים. רשב"א.

116. שצריך לקיים שלש חתימות לפחות, שהרי גט מקושר דינו בשלשה עדים לפחות.

בקייאם בדיני עדות ויבאו להכשיר אשה לעדות, מה שאין כן בקרוב, שאין הכל יודעים שהוא קרוב, וכנגד היודעים שהוא קרוב יש גם קצת היודעים דיני עדות. מהר"ם שיף.

114. משמע רק דיעבד אבל לכתחילה לא תינשא בו. ומלשון המשנה "הכל משלימין עליו" משמע אפילו לכתחילה [כדאמר בריש מסכת חולין "הכל שוחטין לכתחילה"], וכן להלן אמר רבי

וכמו כן **שמע מינה**, מכך שאין מקום קבוע היכן יכול הקרוב להשלים, ומתוך הדין שאמרנו לעיל, שאין להשלים ביותר מקרוב אחד, משני הדינים הללו יחד אנו למדים שגט מקושר⁽¹¹⁹⁾ המגיע לבית דין לקיימו על ידי עדים המכירים את חתימות העדים —

מכל תלתא מקיימינן, שהקיום יכול להיות מכל שלשה עדים מתוך כל העדים החתומים, **ולא בעינן**, אין לנו צורך שחתימות השלשה תהיינה **רצופין** דוקא. אלא, אם למשל, חתמו עשרה עדים, אפשר לקיים גם על ידי הכרת החתימה הראשונה, והשלישית, והחמישית.

דאי סלקא דעתך בעינן קיום על ידי הכרת שלש חתימות **רצופין** דוקא, תיקשי, מדוע לא הכשירו להשלים בגט קרח יותר מקרוב אחד, ואמרנו שהטעם הוא שמא בית הדין שיקיים את הגט יכשל, ויקיים על ידי שני קרובים ואחד כשר.

והרי יש לנו עצה לכך, **לקבע ליה מקום להאי קרוב המשלים**: או **בתחילה**, שנקבע שהוא ראשון בכל שלישיה של עדים, דהיינו קרוב אחד ושני כשרים אחריו, וכן הלאה, **או באמצע**, שכל קרוב יחתמו עד אחד כשר לפניו ואחד אחד כשר אחריו, **או בסוף** שני כשרים וקרוב, שני כשרים וקרוב.

פסולה.⁽¹¹⁷⁾ לכן אין להשלים ביותר מקרוב אחד, כדי שבכל מקרה יתקיים הגט על ידי שני עדים כשרים.⁽¹¹⁸⁾

אמר רב אשי: מתניתא, הברייתא דלעיל, **נמי דייקא** שלא משלימים יותר מקרוב אחד.

א-29 **דקא מודלג ותני חד חד**. התנא מחסר בכל דילוג רק קשר אחד, [כגון, משבעה לששה, ומששה לחמשה], משמע שאם היה יותר מקשר אחד בלתי חתום, אין בזה מחלוקת של בן ננס ורבי עקיבא, ולכולי עלמא אי אפשר להשלים את הקשר הנוסף אלא רק על ידי עד כשר.

ומסקינן: **שמע מינה!**

אמר אביי: שמע מינה מהמשנה, שהאי קרוב, המשלים בגט קרח, **חתיב** על הגט, יכול הוא לחתום היכן שהוא רוצה, **אי בעי**, אם רצונו: **בין בתחילה**, לפני העדים הכשרים, **בין באמצע**, ביניהם, **ובין בסוף**.

ומוכיח אביי: **ממאי**: מנין לי זאת מהמשנה?

מדלא קבע ליה מקום. התנא במשנה אינו קובע היכן היא הקרחה של הגט הקרח, אלא אומרת סת "גט קרח, הכל משלימין עליו", ומשמע שבכל מקום שהוא קרח, אפשר להשלים עליו בקרובים.

אחד, שמא יקיימוהו על ידי שני כשרים וקרוב אחד, והרי צריך שלשה כשרים. אלא, כיון ששלשה במקושר הוא רק מדרבנן לא גזרינן כולי האי. פני יהושע.

119. או שטר אחר מקושר — שאגב גיטין תיקנו חכמים בכל השטרות שאפשר לעשותן מקושר. רש"י.

117. ואף שעתה בשעת הכתיבה אנו יודעים שגט זה כשר, ומה איכפת לן שהבית דין יקיימוהו על ידי עדות פסולה, מכל מקום יש לחשוש מפני הרואים, שילמדו מזה להכשיר פסולים במקום אחר. מהר"ם שיף.

118. לפי רב יוסף, ששלשה עדים במקושר צריכים להיות כשרים, היה צריך לפסול גם קרוב